

	Lausunnon antaja		
	ELY-keskus	Kaavaratkaisu ja rakentaminen Suunnittelualan kaavatilanne on esitelty kaavaehdotuksen selostuksessa luonnosvaihetta tarkemmin, mutta siinä on yhä täsmennettävää. Suunnitteluala ei ole maakuntakaavan M- vaan MRV-alueella eli maa- ja metsätalousvaltaisella alueella, jolla on erityisiä matkailun ja virkistykseen kehittämistarpeita. Myös suurelle osalle suunnittelualueesta ulottuva matkailun, retkeilyn ja virkistykseen kehittämisen kohdealue määräyksineen tulee huomioida. Kaavaselostukseen on täydennetty karttaote myös Pyhämaan osayleiskaavasta. Osayleiskaavan merkinnöistä ei kuitenkaan ole mainittu kaikkia suunnittelualueeseen kohdistuvia: AO- ja MT-alueiden lisäksi kyläyleiskaavan suunnittelualueelle on osoitettu osayleiskaavassa maa- ja metsätalousaluetta (M), maatiloiden talousrakennusten korttelialuetta (AM), loma-asuntojen korttelialuetta (RA) ja sosiaalitoimintaa ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten korttelialuetta (YS). ELY-keskus pitää hyvänä ratkaisuna, että uuden rakentamisen määrää on vähennetty ja säilyvän vapaan rannan osuutta lisätty verrattuna kaavan luonnosvaiheeseen, jossa uutta rakentamista mahdollistettiin alueen nykytilaan nähden varsin huomattava määrä. Suunnittelualuetta on materiaalissa havainnollistettu maisemallisena tarkasteluna. Kaavaehdotuksen MU- ja MY-alueilla on sallittu rakentaminen: MU-alueella rakentamisen tulee kaavamääräyksen mukaan olla ulkoilua ja retkeilyä palvelevaa ja sen määrä on rajattu, MY-alueella sallitaan maa- ja metsätaloutta palvelevat rakennukset tarkemmin rajaamatta. MY-alueen erityisten ympäristöarvojen säilymistä takaa rakentamisen määrää, laatua ja sijoittumista on tarpeen ohjata tarkemmin, mikäli rakentaminen alueella sallitaan. Rakentamiskorkeutta koskevassa yleismääräyksessä on tarpeen täsmentää, että rakentamiskorkeus ei sisällä rakentamispaikan ominaisuuksista johtuvaa aaltoiluvaraa. Kaavamääräysten ja rakentamistapaohjeiden viittaukset lainsäädäntöön ja lupiin on tarpeen päivittää ajan tasalle (MRL ja rakennuslupa).	Päivitetään kaavaselostusta maakunta- ja yleiskaavojen osalta. MU-alueella määräyksellä turvataan olemassa oleva metsästysmaja laavuineen tietyllä kiinteistöllä. MY-alue on kaavakartalla huomattavasti laajempi eikä sille näin ollen ole mahdollista antaa rakentamisen määrää rajaavaa määräystä. Merkinnän pääasiallinen tarkoitus on yleiskaava-alueella rantaan rajautuvan suojapuuston turvaaminen maisematyöluvan nojalla. MY-alueen määräys sisältää jo määräyksen luontokohteiden ja monimuotoisuuden turvaamiseksi. Kaava on kuulutettu vireille MRL:n ollessa vielä voimassa. Vireillä olevat asiat voidaan saattaa päätökseen kuulutusajankohtana voimassa olleen lain mukaisesti.

Kulttuuriympäristö

Kuten ELY-keskus on yleiskaavan luonnosvaiheen lausunnossa todennut, on Kettelin kylä ja suuri osa kaavan suunnittelualueesta valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY) Pyhämaan kirkot ja kyläasutus. Kulttuuriympäristöasioiden asianmukainen käsittely ja huomioiminen on siten kaavassa erityisen tärkeää. Kaavamerkintöjä ja -määräyksiä on luonnosvaiheen jälkeen tarkistettu niin, että paikallisesti ja maakunnallisesti merkittävät kohteet on erotettu toisistaan. ELY-keskus pitää hyvänä, että sr-1- ja sr-2-määräykset sisältävät maininnan siitä, ettei rakennusta saa purkaa. Paikallisesti arvokkaan rakennuskohteen (sr-2) määräystä on tarpeen muotoilla vielä tarkemmin siten, että kaavamääräys on yksiselitteinen: määräykseen ei ole tarpeen sisällyttää kohtaa ”Rakennustaiteellisesti tai kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus on tavoitteena säilyttää”. Velvoite pyytää lausunto alueelliselta vastuumuseolta on lisätty suojeltavia rakennuskohteita koskeviin määräyksiin, mutta se puuttuu vielä RKY-alueen merkinnästä. Maininta lausuntopyynnöstä tulee lisätä myös RKY-merkinnän määräykseen, kuten jo työneuvottelussa ja luonnosvaiheen lausunnossa on todettu. Kaavaehdotuksen /s-2 määräyksestä tulee vielä korjata siihen jäänyt viittaus poistettuun srr-merkintään.

Luonnonsuojelu

Luontoselvitystä on täydennetty ehdotusvaiheeseen, ja kaava-alueen luontoarvot on riittävällä tavalla selvitetty. Luontoselvityksissä on riittävällä tavalla huomioitu luontoarvot ja annettu suosituksia niiden huomioimisesta. Kaavaehdotuksessa on myös pääosin huomioitu alueen luontoarvot sekä ELY-keskuksen luonnosvaiheen lausunto luontoarvoista. Luo-alueiden suhteen on kuitenkin syytä tehdä tarkistuksia tai korjauksia. Kohteen 27 osalta on alue viivoitettu vastaamaan luo1-aluetta, mutta alue on merkitty luo3-alueeksi. Kohde tulee merkitä luo1-alueeksi. Kohde 20 on puolestaan merkitty luo3-alueeksi, vaikka kyse on metsälain 10 §:n erityisen tärkeästä elinympäristöstä, jotka muuten ovat merkitty luo2-alueiksi.

Suojeltujen rakennuskohteiden osalta Kettelin kyläleiskaavaan on laitettu samat määräykset, kuin Kalannin osayleiskaavaan. Tämän tarkoituksena on yhtenäistää rakennushistoriallisesti arvokkaiden kohteiden määräykset koko kaupungin osalta. Määräykset ovat jo Kalannin osayleiskaavassa alueellisen vastuumuseon hyväksymät.

RKY-alueen osalta Kaavoitus katsoo ettei velvoite vastuumuseon lausunnolle ole erikseen tarpeen. Kaupungin rakennusvalvontaviranomainen voi tapauskohtaisesti punnita tarpeen lausunnon pyytämiseen.

/s-2 määräys korjataan.

Kohteen 27 littera korjataan.

Kohteen 20 osalta: ML10§ mukaan kuvion tulee olla pienialainen, metsätaloudellisesti vähämerkityksellinen ja ympäristöstään selkeästi erottuva voidakseen kuulua metsälain tarkoittamaksi erityisen tärkeäksi elinympäristöksi. Nykyisen tulkintaohjeen mukaan pienialaisuuden raja on selväsanaisesti tulkittu olevan 2ha (Metsäkeskuksen ML10§ tulkintaohje s.9) ja kuvion mukainen kalliometsä on alueelle tyypillinen metsätyyppi, olkoonkin että metsätyyppi on valtakunnallisesti silmälläpidettävä. Tulkintaohje on ilmestynyt vuonna 2022. Luontoselvitys on tehty vuonna 2019, jolloin ML10§:n tulkintaan on sovellettu monenlaisia eri tulkintoja. Luontoselvittäjän kanssa käydyn keskustelun perusteella Metsäkeskuksen tulkintaohje on nykyisin pääsääntöisesti noudatettava tulkintaohje. Lain tulkinta ei muuta alueelta löydettyjen luontoarvojen merkitystä monimuotoisuudelle ja tästä syystä suora ML10§ hallinnollinen luokittelu kaavamääräyksen alaisten kohteiden määrittelynä on altis muutoksille. Kaavamääräystä on muotoiltu vähäisesti niin, että se vastaa paremmin luontoselvityksessä tarkoitettua. Näin saadaan pidettyä valtaosa luontoselvityksessä arvokkaiksi todetuista kohteista luo-2 määräyksen alla. Kohdetta 20 ei kuitenkaan ole laskettu luo-2 kategoriaan sen merkittävän laaja-alaisuutensa vuoksi (yli 10ha).

Luonnosvaiheen vastineessa todetaan lisäksi: Kaavan luontoselvityksessä löytyneitä luontoarvoja on kaavaa valmisteltaessa punnittu tarkasti, mutta yksityisessä omistuksessa ja metsätalouskäytössä olevaa maata ei oikein voi ilman maanomistajan suostumusta rajata puhtaasti luonnon monimuotoisuuden suojeluun ilman että alueelta on löytynyt lain suojaamia luontoarvoja. ELY-keskus katsoo, että alueidenkäyttölain mukaan tulee alueiden käytön suunnittelun edistää luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä. Tällöin tulee kaavoituksessa huomioida myös muita kuin suoraan luonnonsuojelulain suojaamia kohteita, esimerkiksi uhanalaisia luontotyyppejä. Tämän perusteella ELY-keskus katsoo, että vaarantuneet luontotyytit ovat myös ns. varsinaisia uhanalaisia luontotyyppejä, jotka tulee merkitä luo1-alueina, nykyisten luo3-alueiden sijaan. Tällöin tulee esimerkiksi kohteen 30 vaarantunut lehto merkityksi luo1-alueeksi. Kyseinen alue täyttää todennäköisesti myös voimassa olevan luonnonsuojelulain 64 §:n mukaisen suojellun luontotyytin, tervaleppämetsät, määritelmän, jolloin se tämäkin perusteella tulee merkitä luo1-alueena. Luo-alueisiin liittyen ELY-keskus katsoo lisäksi, että kohde 119 tulee muuttaa luo1-alueeksi, koska vaikka kohde on silmälläpidettävä luontotyyppi, kohde rajautuu ja pieneltä osin myös sisältyy Uudenkaupungin Natura-alueeseen, jonka suojeluperusteena on luontotyyppi Kivikkorannat (1220). Merikotkan osalta ELY-keskus on tarkastellut asiaa uudelleen ja tarkentaa pesän ympärille asetettavaa puskuria, joka tulee huomioida. Olemassa olevat rakennukset ja pihapiiri huomioiden, toisin sanoen olemassa oleva rakennuspaikka, on huomioitava etäisyys pesäpuusta noin 300 metriä. Kyseisellä puskurivyöhykkeellä sijaitsee muutaman kymmentä metriä AT-3-alueen itäisimmästä rakennuspaikasta. Luonnosvaiheen vastineessa todetaan lisäksi: Kaavoitus on yhdessä luontoselvittäjän kanssa arvioinut alueen rakentamista ja luontoselvittäjän mukaan pesä on ehdotusvaiheessa riittävästi huomioitu. Tätä ei ole juurikaan perusteltu paitsi merikotkan uhanalaisuuteen vedoten. Uhanalaisuudella ei kuitenkaan ole merkitystä, koska rauhoitettujen lintulajien häiritseminen, erityisesti pesimäaikana, on kiellettyä luonnonsuojelulain 70 §:n nojalla. Selventääkseen asiaa ELY-keskus on erikseen ollut yhteydessä linnustaselvityksen tekijään, jonka mielestä neljän AT-3 rakennuspaikan ja merikotkan pesän väliin jää riittävä etäisyys, koska väliin jäävä alue on kumpuileva ja pesä jää ”piiloon” rakennuspaikkoihin nähden. Puskurietäisyyden sekä linnustaselvityksen tekijän lisätietojen perusteella ELY-keskus yhtyy näkemykseen, että pesä on riittävästi huomioitu kaavaehdotuksessa.	Kaavakartalla luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät kohteet on jaettu kolmeen eri merkittävyydsluokkaan. Luontoselvittäjän kanssa on yhdessä käyty määräykset läpi ja jaoteltu kuviot määräysten alle niin, että kunkin alueen luontoarvot on riittävällä tavalla turvattuna. Tässä tapauksessa vaikka vaarantuneet luontotyytit voidaan tulkita varsinaisesti uhanalaisiksi, eivät ne silti edellytä suojelumerkinnältään vastaavaa tasoa kuin erittäin tai äärimmäisen uhanalaiset luontotyytit. Luontoselvittäjän mukaan alueen metsät ovat pääosin talousmetsiä ja alueen monimuotoisuutta on pyritty turvaamaan siellä missä sen alueellisesti arvokkaimmat esiintymät sijaitsevat. Mikäli valtaosa kohteista merkitään tiukimmalla mahdollisella merkinnällä laskee se merkinnän arvoa siellä missä sitä eniten tarvitaan. Luontotyytit eivät itsessään nauti lainsuojan tuomaa suojeluturvaa. Kaupungin kaavoitus on tässä yhteydessä tulkinnut alueidenkäyttölain ja luonnonsuojelulain edellyttämiä vaatimuksia luonnon monimuotoisuuden turvaamisesta kaavan keinoin ja päättänyt nostaa erittäin ja äärimmäisen uhanalaiset luontotyytit luo-1 luokkaan luontoselvittäjän kanssa käydyn keskustelun perusteella ja toteuttaakseen alueidenkäyttölain 5§ ja luonnonsuojelulain 11§ mukaisesti tehtävänsä luonnon monimuotoisuuden turvaamisesta.
--	--

Sijoittamattomien rakennuspaikkojen osalta ELY-keskus katsoo, että kaava-aineistossa tulee tarkemmin, laskelmat ja karttatarkastelu sisältäen, osoittaa selvitys rakennuspaikoista ja mitoituslaskelmista. Selvityksessä tulee myös huomioida emäkiinteistön suunnittelualueen ulkopuoleiset alueet (vireillä olevan Pamprinniemen ranta- asemakaavan suunnittelualueella) ja tarkastella mahdollisia soveltuvia sijainteja koko tällä alueella ennen kuin rakennuspaikkoja voidaan pohtia korvattavaksi. Hulevedet Kaavaa-alueelta syntyy hyvin vähän hulevesiä ja niistä ei synny määrällistä ongelmaa. Huomiota pitää kuitenkin kiinnittää hulevesien laatuun etenkin uudisrakentamisen yhteydessä, jotta kaava-alueelta ei synny haitallisia valumia (ravinteet ja mahdollisesti happamat sulfaattimaat). Tästä syystä kaavaan on syytä lisätä maininta hulevesien pidättämisestä kiinteistöllä. Pintavedet Kaavaehdotuksella ei ole merkittävää vaikutusta pintavesien tilaan tai vesienhoidon tavoitteiden toteutumiseen. Ruoppaus ELY-keskus pitää suotavana, että suunnittelualueen rajausta tarkistettaisi niin, että se ulottuisi nykyisen vesijätön kattavasti keskivedenkorkeuden mukaiseen rantaviivaan saakka. Suunnittelualue rajautuu kaavaehdotuksessa osin rantaviivaan ja osin nykyisiin kiinteistörajoihin. Kaavan ulkopuolista vesijättöä jää runsaasti erityisesti itärannan pohjoisosaan kaavan MY- alueen ja rantaviivan väliin. Läheisyydessä AT-2-alueella on olemassa olevia ja kaavaehdotuksessa osoitettua uusia rakennuspaikkoja, minkä myötä ruoppaus- ja mahdollisesti rantaan kohdistuva läjitystarve todennäköisesti kasvaa. Koska MY-alue määräyksineen ei ulotu keskivedenkorkeuden mukaiseen rantaviivaan asti, saatetaan läjitys toteuttaa vesijätölle, jolloin on riskinä massojen päätyminen takaisin vesistöön sadannan tai vedenkorkeuden vaihtelun vaikutuksesta. ELY-keskus edellyttää rantaan läjitettäessä kaavamääräysten salliessa pengertämään tai rakentamaan muun soveltuvan eroosiosuojauksen massojen ja vesistön/meren väliin, millä on maisemavaikutuksia. Jos kaava estää pengertämisen tai eroosiosuojauksen, tulee massat läjittää kauemmas rantaviivasta.	Sijoittamattomien rakennuspaikkojen siirtoa Pamprinniemen ranta-asemakaavan alueelle tutkitaan. Kaavoitus katsoo että kaava-alueen ympäristö ja metsäpohjainen maaperä huomioiden kiinteistökohtainen huleveden pidätysmääräys on ylimitoitettu. Joissain tapauksissa hulevesiratkaisut saattavat vaarantaa vaatimuksen rakennuspaikkojen ympäristön luonnontilaisuudesta. Hulevesiratkaisujen tarpeellisuutta punnitaan tapauskohtaisesti rakennusluvan myöntämisen yhteydessä. Kaavoitus katsoo että ruoppauksen aiheuttamat maisemavaikutukset tulee punnita ruoppausluvan yhteydessä, eikä niitä ole tässä tapauksessa tarpeen kaavallisesti hallinnoida.
---	--

Ilmastokestävyys

Kaavan ilmastovaikutusten arviointia on täydennetty ehdotusvaiheeseen. Vaikutusten arviointiin on käytetty KILVA-työkalua.

On hyvä, että kaavassa on sallittu ainoastaan rakentamisen kannalta välttämätön puiden kaataminen ja määrätty, että rakennuspaikkojen ympäristö tulee säilyttää metsäisenä. Jos uusi rakentaminen tulee toteutumaan ehdotuksen mukaisesti, metsäalaa poistuu kuitenkin pysyvästi. Vaikutustenarviointia on tarpeen täsmentää riittävän tarkkoilla luvuilla siitä, paljonko metsäalaa enimmillään hävitetään. Yleismääräyksiä olisi hyvä myös täydentää ilmastonmuutoksen hillinnän ja muutokseen sopeutumisen näkökulmasta vielä esimerkiksi hulevesien viivyttämisen ja imeyttämisen osalta.

Liikenne

Kaavaehdotuksessa on huomioitu hyvin ELY-keskuksen luonnosvaiheessa esittämät kommentit liikenteen osalta. Kaavaehdotukseen on muun muassa lisätty ohjeellinen ulkoilureitti -merkintä Kettelintieltä Pyhäsalmen rantaan ja Pirhanperälle johtavalle yksityistielle ja siitä edelleen pohjoisen suuntaan.

Määräys ohjeellisesta ulkoilureitistä ja se, miten se on huomioitava suunnittelussa, on vielä hyvä esitellä kaavaselostuksessa.

Kalatalous

Suunnittelualue sijoittuu maakuntakaavassa osoitetulle Selkämeren kalastuksen ja kalatalouden kehittämisvyöhykkeelle, mutta sijoittuu suurimmaksi osaksi maa-alueelle. Kaavaehdotuksella ei ole merkittävää vaikutusta kalastukseen tai kalastusta tukeviin toimintoihin, eikä kaavaehdotuksessa esitetty estä kalastuksen harjoittamista nykyisessä laajuudessa tai tulevaisuudessa.

Kaavoituksen näkemyksen mukaan rakennuspaine alueella on niin vähäistä, että kaavan toteutuminen täysimääräisenä on hyvin epätodennäköistä. Kaavalla on pikemminkin annettu maanomistajille mahdollisuus myydä maataan tonttimaaksi ja mahdollisille ostajille valinnan mahdollisuuksia. Eli rakennuspaikat ovat todellisuudessa enemmän tai vähemmän vaihtoehtoisia. Tästä näkökulmasta tarkkojen laskelmien tekeminen on harhaanjohtavaa, eikä sillä saavuteta todellisuutta vastaavia tuloksia.

Hulevesien osalta vastaus ylempänä.

Ulkoilureitti on merkitty kaavaan ainoastaan, koska maakuntakaavan ohjausvaikutus edellyttää sen huomioimista. Reitti voi kulkea maakuntakaavan osoittamalla kohdalla, mutta kaupungin ei ole tarkoitus perustaa tai ylläpitää mainittua reittiä.

Alueellinen vastuumuseo

Iso osa kaava-alueesta on valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä Pyhämaan kirkot ja kyläasutus (RKY). Myös voimassa olevien maakuntakaavojen yhdistelmässä suuri osa suunnittelualueesta sijoittuu merkittävälle rakennetun ympäristön aluekokonaisuudelle Pyhämaan kirkot ja kyläasutus, Ketteli (sra 4407).

Kyläleiskaava-alueelta on rekisteröity useita 1800-luvulle ja 1900-luvun alkuun ajoittuvia arkeologisia kohteita, kuten vanhoja kyläntonttien paikkoja ja kiviaitoja, jotka eivät kuitenkaan ole nuoren ikänsä vuoksi muinaismuistolain tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä, mutta niiden suojele kaavoituksen keinoin on perusteltua suunnittelualueen historian ja kulttuuriperintöarvojen takia. Vaikka em. kohteiden osalta ei vallitsevalle maankäytölle aseteta rajoituksia, arkeologisia lisäselvityksiä saatetaan kuitenkin kohteiden säilymisen turvaamiseksi edellyttää uudisrakennushankkeiden ja mittavampien maaperään kajoavien töiden yhteydessä.

Ympäristöministeriön uusi asetus maakunta-, yleis- ja asemakaavojen kaava-määräysten ja kaavakohteiden esitystavasta astui voimaan 11.6.2024. Tämän nk. Katja -asetuksen mukaisesti yleiskaavassa osoitettavien alueiden erityis-ominaisuuksien ja muiden osa-alueiden esitystapa on hieman muuttunut arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Termiä muu kulttuuriperintökohde ei tule enää käyttää. Sen tilalle on tullut termi muu arkeologinen kohde, jolla tarkoitetaan arkeologista kohdetta, joka ei kuitenkaan ole muinaismuistolain nojalla rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös.

Koska kaava-alueelle on lisätty luonnosvaiheen jälkeen uusia arkeologisia kohteita, tulee niiden sijainti ja perustiedot tarkistaa Museoviraston muinaisjäänösrekisteristä (www.kyppi.fi). Kaava-aineistossa mainittu termi muu kulttuuriperintökohde on korvattava termillä muu arkeologinen kohde. Nämä kohteet merkitään kaavaan suojelun kohdemerkinällä ark ja määräyksellä: ”Muu arkeologinen kohde. Alueella olevat asutushistorialliset rakenteet on säilytettävä. Suuremmista kohdetta koskevista suunnitelmista tulee neuvotella alueellisen vastuumuseon kanssa.”

Kaavassa suojeltaviksi esitetyt rakennukset sijoittuvat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön. Alueen ja rakennusten ominaispiirteiden säilymiseksi museo esittää joitakin lisäyksiä ja muutoksia kaavaehdotuksen suojelumerkintöjen määräyksiin. Kaavassa on maakunnallisesti arvokkaille kohteille annettu merkintä sr-1 ja seuraavanlainen kaava-määräys:
Rakennustaiteellisesti, historiallisesti sekä maiseman ja kyläkuvan kannalta erityisen arvokas rakennus, jota ei saa purkaa. Rakennuksessa suoritettavien korjaus- tai muutostöiden tulee olla sellaisia, että kohteen historiallinen, rakennustaiteellinen ja kylä-kuvallinen arvo säilyvät. Ennen rakennusta muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee alueelliselle vastuumuseolle antaa mahdollisuus lausunnon antamiseen sekä mahdolliseen konsultaatioon.
Määräyksen viimeinen virke tulee korvata seuraavalla:
Korjaus- ja muutostöiden yhteydessä tulee museoviranomaiselle varata tilaisuus lausunnon antamiseen.

Arkeologiset kohteet tarkastetaan kaavatyön aikana kerran. Kohteita ei voida lisätä jokaisen lausuntovaiheen jälkeen kaavakartalle, sillä se edellyttäisi aina uutta nähtäville laittoa. Kaavakartan yleismääräyksiin on sisällytetty velvoite tarkastaa kulttuuriperintökohteet ja varaamaan museolle mahdollisuus lausunnon antamiseen ennen maankäytön muutostoiimiin ryhtymistä. Tämä määräys huomioi myös kulttuuriperinnön kohdemerkinän.

Kulttuuriperintökohteen termi korjataan.

sr-1 ja sr-2 määräykset ovat samat kuin Kalannin osayleiskaavassa. Kaavoituksen tavoitteena on huomioida rakennushistoriallisesti arvokkaat kohteet samoilla määräyksillä koko kaupungin yleiskaavatasoisten kaavojen sisällä. Tällä pyritään yhdenvertaiseen kohteluun ja johdonmukaisuuteen, sillä kohteiden arvoluokitukset ovat myös samoja. Määräykset ovat jo Kalannin osayleiskaavassa museon hyväksymät.

Paikallisesti arvokkaille on annettu kaavamerkintä sr-2 ja kaavamääräys: <i>Rakennustaiteellisesti sekä maiseman ja kyläkuvan kannalta arvokas rakennus, jota ei saa purkaa.</i> <i>Rakennustaiteellisesti tai kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus on tavoitteena säilyttää, mutta rakennukseen voidaan harkinnanvaraisesti tehdä muutoksia. Ennen rakennusta muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulee alueelliselle vastuumuseolle antaa mahdollisuus lausunnon antamiseen.</i> Määräys on hankala ja tulee korvata seuraavalla: Rakennustaiteellisesti, historiallisesti sekä maiseman ja kyläkuvan kannalta arvokas rakennus/kohde, jota ei saa purkaa. Rakennuksessa ei saa tehdä sellaisia korjaus- tai muutostöitä, jotka heikentävät sen ominaispiirteitä. Korjaus- ja muutostöiden yhteydessä tulee museoviranomaiselle varata tilaisuus lausunnon antamiseen.	
Vastineyhteenvedossa todetaan, että luonnosvaiheen srr- aluemerkinnoista on luovuttu ehdotusvaiheessa, koska kohdemerkinnät käsittävät myös rakennusten pihapiirit ja miltei koko kyläalue on jo RKY- aluemerkinällä. Kaava- määräyksistä on selkeästi tultava ilmi, että sr-merkinnät koskevat koko pihapiiriä. RKY- aluetta koskevaan kaavamerkintään tulee tehdä lisäys: Alueella ei ole sallittua tehdä sellaisia toimenpiteitä, jotka vähentävät kulttuurimaiseman ja historian kannalta merkittävän alueen arvoja. Aluetta koskevista vähäistä merkittävämmistä suunnitelmista ja toimenpiteistä on pyydettävä museoviranomaisen lausunto.	srr-merkinnöistä luovuttiin museoviranomaisen toiveesta sillä perusteella, että kohdemerkintä turvaa jo valmiiksi koko pihapiirin. RKY-alueella uudisrakentamisen suhteen Kaavoitus on katsonut, että rakennusvalvontaviranomainen punnitsee tarpeen museoviranomaisen lausuntoon. Tästä syystä lausuntopyyntövelvoite on aluemääräyksestä jätetty pois.
Kaavamerkinnoissa on kohdassa AT-3 mainittu Rakentamisessa tulee noudattaa laadittuja rakentamistapaohjeita. Tämä sama merkintä tulee olla myös AT-1 ja AT-2 kaavamääräysten kohdalla.	Rakennustapaohjeiden noudattamisesta on määrätty yleismääräyksessä, joka kattaa myös AT-1 ja AT-2 alueet.
On hyvä, että uusien rakennuspaikkojen määrää on ehdotusvaiheessa vähennetty. AT-3 rakentamispaikkoja on nyt ehdotuksessa viisi kappaletta, joista yksi sijaitsee erillään muista. Tämä on miltei kokonaan RKY-alueella ja vanhan venevalkaman läheisyydessä. Muut RKY-alueelle aiotut uudet rakennus-paikat on merkitty kaavamerkinnoin AT-1 tai AT-2. Kaavamerkintä AT-3 mahdollistaa mainittuja muita merkintöjä suuremman rakentamisen. Lisäksi sen ohjaus on rakennustapaohjeessa muita vapaampaa. Aineistossa ei ole osoitettu perusteita yhden RKY-alueelle sijoittuvan uuden rakennuspaikan erilaiselle merkinnälle. Onkin syytä harkita sen vaihtamista merkintään, joka paremmin huomioi sijainnin RKY-alueella.	Kaavoitus on punninnut AT-3 alueen paikkojen sijoittelussa monenlaisia luonto- ja kulttuuriarvoja. Paikkoja on vähennetty merkittävästi luonnosvaiheessa ehdotetusta. AT-3 alueen rakennusoikeuden on katsottu olevan rakennuspaikalle mahdollista vaarantamatta RKY-alueen kulttuuriarvoja. Poiketen muista AT-3 alueen paikoista rakennuspaikkaa sijaitsee RKY-alueella, joten sitä koskee myös sen kaavamääräys.

Numero	Kiinteistö	Muistutus	Vastine
1	895-481-7-25	Ko. kiinteistöstä n. 2/3 on kaavakarttaan merkitty M-alueeksi ja loput n. 1/3 MY-alueeksi. Kaavamääräyksen mukaan MY-alue on maa- ja metsätalousalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Selvityksissä ei kuitenkaan ole mitään mainintaa alueella olevaista erityisistä luonto/ympäristöarvoista. Lisäksi rantavyöhyke on jo rakennettu, mikä heikentää perustelua alueen merkitsemistä MY-merkinnällä. MY-merkinnän tarkoituksena on säilyttää rannan lähiympäristön maiseman maisemallisesti arvokas luonne sekä turvata rantavyöhykkeellä ympäristön monimuotoisuuden kannalta tärkeät elinympäristöt. MY-alue tulee ulottaa Pyhäsalmen tiehen asti ja tien ja meren välinen alue M-alueeksi.	Nykylainsäädännön mukaan yleiskaavassa ei voida enää vaatia maisematyölupaa M-alueella. Näin ollen MY-merkintä on merkitty turvaamaan rannan suojapuusto. Merkinnän laajuutta voidaan tarkistaa, jottei siitä koidu maanomistajalle metsänhoidon kannalta tarpeetonta haittaa.
2	895-481-5-1	Kaavassa omakotitalomme tontti on määritelty suurelta osin maa- ja metsätalous alueeksi. Haluamme säilyttää kiinteistön kokonaisuudessaan pientalo rakennuspaikkana.	M- alueen rajausta voidaan kiinteistön osalta tarkistaa.
3	Kylän yhteinen, 895-481-876-1	Kaavakartalla ja luontoselvityksessä on ristiriita. Luontoselvityksen Kuvio 32 selosteen mukaan mökkitien ja merenrannan välinen osuus olisi luonnontilainen puro jonka varrella sijaitsee lähde joka on myöhemmin muutettu kaivoksi. Kohde on esitetty suojeltavaksi metsälain 10§ mukaisesti. Kyseinen kaivo on Kettelin vesiosuuskunnan mittakaivo jonne on sijoitettu vesimittari. Kyseisestä kohteesta lähtee vesi- ja viemäriverkoston vesistön alitus. Aluetta on kaivettu useasti eikä näin ollen ole luonnontilainen saati metsälain 10§ mukainen metsälakikohde. Luontokohde luo 32 tulee poistaa kaavakartalta. Alueella tehdään jo olemassa olevan vesi- ja viemäriverkoston huolto- ja kunnostustöitä joiden yhteydessä alueella suoritetaan tarvittavia kaivuutöitä. Kaavassa olevalla merkinnällä ei saa estää verkoston vaatimia töitä tulevaisuudessakaan.	Kuvion 32 osalta luontoselvittäjä on tarkastanut 2019 tekemänsä selvityksen kenttämuistiinpanot ja todennut kuvion merkinnän olevan virheellinen. Kenttämuistiinpanoissa on mainittu ojan olevan suurimmalla todennäköisyydellä kaivettu. Kohde ei siis edusta metsälain eikä vesilain suojaamaa purouomaa. Merkintä poistetaan kaavakartalta. Maininnan arvoista on kuitenkin se, että kuvio sijaitsee osittain Natura alueella. Alueen maankäytössä on huomioitava Natura 2000-suojeluverkoston suojelutarpeet ja varmistuttava etteivät ne vaarannu.

4	895-487-6-114	Kuvion 105 kaavamääräys rajoittaa käyttöä, joten sille on ehdottomasti määriteltävä korvaus. Alueeseen liittyvällä palstalla 895-481-1-33 on määritetty rakennuspaikka, joten palstaan 895-487-6-114 tulisi yhdenvertaisuuden vuoksi määrittää myös rakennuspaikka.	Kaavamääräyksen mukaisesti alue suositellaan hoitamaan luonnontilaisena. Maanomistaja voi halutessaan jättää suositusta noudattamatta, mikäli katsoo sen olevan maankäyttötarpeiden kannalta tarpeellista. Kiinteistölle kuuluisi pinta-alansa puolesta rakennuspaikka, mutta se ei kytkeydy olemassa olevaan kylärakenteeseen. Kaavan tarkoituksena on ohjata tulevaa uudisrakentamista olemassa olevan yhdyskuntarakenteen yhteyteen. Tästä syystä tilaa ei ole tarkoituksenmukaista merkitä kyläalueeksi. Maa- ja metsätalousalueelle on kuitenkin poikkeuslupamenettelyllä mahdollista rakentaa.
5	895-481-1-25	1. Omistamalleni kiinteistölle ei ole osoitettu rakennuspaikkaa. Peltoaukean yhteydessä oleva alue on kokonaisuudessaan MA-aluetta missä kaavamääräyksen perusteella uudisrakentaminen asuinkäyttöön ei ymmärtääkseni ole mahdollista. Kiinteistölleni tulee osoittaa rakennuspaikka ja alueen kaavamääräyksen tulee mahdollistaa niin asuin- kuin maa ja metsätalouden tuotantorakennukset sekä yritystoimintaa tukeva rakentaminen. 2. Luo2 kohde 22. laaja-alaisuuden vuoksi ei ole metsälain 10§ suojelema kohde. Virheellinen luo 2 merkintä tulee poistaa.	1. Kiinteistön pinta-ala on 1,7 hehtaaria. Kaavassa on osoitettu 1 rakennuspaikka / 2 ha maa-aluetta. Kaavassa ei kiinteistölle voida osoittaa rakennuspaikkaa perustuen maanomistajien tasapuoliseen kohteluun, mutta poikkeuslupamenettelyllä rakentaminen on sopivaksi katsotulle paikalle mahdollista. 2. Metsälain 10§:n tulkintasuositukset ovat muuttuneet ja niihin on tullut tarkennuksia luontoselvityksen valmistumisen jälkeen. Luontoselvityksessä arvoitettujen luontokohteiden merkitys alueen luonnon monimuotoisuudelle ei kuitenkaan lakipykälän tulkintasuosisusten myötä ole muuttunut. Tästä syystä tämän kaavamääräyksen piiriin luetaan luontoselvityksessä todetut luontotyytit. Määräyksen tarkoituksena ei ole virallistaa kohteiden hallinnollista statusta metsälain mukaisina erityisen tärkeinä elinympäristöinä, vaan turvata alueen monimuotoisuuden kannalta tärkeiden kohteiden mahdollisuudet säilyä.
6	Takala 3:17, Päiväranta 4:24	Kaavan luonnosvaiheessa esittämämme huomiot ovat pääosin yhä sellaisenaan valideja. Varmistaisin, että onhan tilan Takala 3:17 (Ylätie 42) määrittely AM alueeksi, eikä AT-1. Tämä ei kartasta oikein käy ilmi, mutta Takala on toki aktiivisesti viljelykäytössä oleva maatila ja siten AM on perusteltu.	Kaupunki on antanut perustellut vastaukset luonnosvaiheen huomautukseen. Vastine on tarkastettu eikä sen sisältöön ole lisättävää. Kiinteistö on kaavaehdotuksessa AT-alueella, mutta muutokselle AM-alueeksi ei ole estettä.

Kaavan tavoitteena on Pyhämaan alueen elinvoimaisuuden kohentaminen. Siksi on käsittämätöntä, että rakennuspaikkoja on luonnosvaiheesta vastineessa esitettyjen laajentamisten sijaan vähennetty. Pyydämme tarkastelemaan rakennuspaikkojen määriä uudestaan.	Luonnosvaiheessa esitetyllä rakennuspaikkojen lisäyksellä olisi likimain kaksinkertaistettu Kettelin kyläalueen rakennuspaikkojen määrä. Sekä ELY-keskus että Varsinais-Suomen liitto ohjeistivat selkeästi lausunnoissaan, että rakennuspaikkojen määrää tulee vähentää. Kaavalla ei estetä rakentamista. Poikkeuslupamenettelyllä voi sopivaksi katsotulle paikalle rakentaa. Kaavassa on esitetty rakennuspaikat jotka toimivat suoraan rakennusluvan myöntämisen perusteena. Kaavaehdotuksessa on 52 olemassa olevaa vakituisen asumisen rakennuspaikkaa ja 8 loma-asunnon rakennuspaikkaa. Uutena on osoitettu 23 rakennuspaikkaa. Korkeaa uusien rakennuspaikkojen lukumäärää voidaan perustella ainoastaan maanomistajien tasapuolisella kohtelulla. Kaavan näkökulmasta ja kyläkokonaisuus huomioiden rakennuspaikkojen lisäys on merkittävä ja riittää enemmän kuin täyttämään kaavan tavoitteen.
2. Yleisiä huomioita luontoselvityksestä 2019 Kuvio 7: Rantaniitty Uimarannaksi ja venepaikaksi järviruovikolta raivatussa rannan pätkässä ei voi olla merkittäviä luontoarvoja. Kaavan ei tule vaarantaa uimiseen ja venepaikaksi kunnostetun rannan käyttöä ja tulevia kunnostamistoimia. Ranta on myös kaavoitettu rantakaavassa rantasaunan rakennuspaikaksi. Kuvio 9: Lahopuustoinen kangasmetsä Kuvio on hakattua ja istutettua talousmetsää. Luontokartoituksen kuvaus ei vastaa todellisuutta miltei osin. Paikalle soveltuisi sen sijaan 2 tai useampia rakennuspaikkoja aiemmin esitettyssä huomautuksessa (alempana) esitetyllä tavalla (kyläkeskuksessa, lähellä kulkuyhteyksiä, vesiosuuskunnan vesi- ja viemäriinjan läheisyydessä, sähkölinjan katveessa). Kuvio 32: Purouoman alajuoksu ja lähteen paikka. Pyhäsalmen lähteen laskeva valta-oja. Oja on koko matkaltaan koneellisesti kaivettu. Ojan vartta pitkin kulkee myös vesi-osuuskunnan vesi ja viemäriinjan asiaan liittyvine rakennelmineen. Lähdetä paikalla ei tiettävästi ole / ole ollut, mutta pumppukaivo kylläkin. Alla oleva luontoselvityksen kuvaus alueesta on hyvin erilainen ja kyseenalainen.	Luontoselvityksessä 2019 on todettu alueen sisältävän selvityksessä mainittuja luontoarvoja. Kuvioiden luontoarvoja on tarkastettu eri selvittäjän toimesta luonnosvaiheen huomautuksen perusteella uudelleen luontoselvityksen täydennyksessä kenttäkaudella 2024. Suurelta osin (yhtä hakkuuta lukuun ottamatta) näiden luontoarvojen on todettu olevan olemassa. Kaupungin kaavoituksella ei ole tarvetta arvioida tai kyseenalaistaa luontoselvityksen jo kertaalleen tarkastettua sisältöä. Näin ollen luontokohteet merkitään kaavaan sellaisenaan. Mikäli maanomistaja haluaa käyttää maataan ja sen käyttö estetään kaavan perusteella, on siitä mahdollista hakea alueidenkäyttölain 101§ mukainen korvaus. Mikäli lunastuskäytäntöön lähdetään on lunastajana suojeluperusteesta riippuen kaupunki tai valtio. Lunastusmenettely ei ole mikään automaatti, vaan siinä tutkitaan aiheuttaako kaavassa esitetty maankäyttö haittaa maanomistajalle. Maanomistaja voi halutessaan kyseenalaistaa kaavan oikeudenmukaisuuden valittamalla valtuuston päätöksestä, jossa kaava on hyväksytty, hallinto-oikeuteen.

Kaavan ei tule haitata tai jopa estää maa- ja metsätalouden harjoittamiselle ehdottoman tärkeän valtaojan tulevaa kunnostamista ja ylläpitoa. Myrskyt ovat täyttäneet mereen laskevan uoman hiekalla ja soralla – oja on kiireisen kunnostamisen tarpeessa nykyisellään keväisin ja rankkasateilla tapahtuvan tulvimisen ja ravinteiden huuhtoutumisen estämiseksi.	Kuvion 32 osalta luontoselvittäjä on tarkastanut 2019 tekemänsä selvityksen kenttämuistiinpanot ja todennut kuvion merkinnän olevan virheellinen. Kenttämuistiinpanoissa on mainittu ojan olevan suurimmalla todennäköisyydellä kaivettu. Kohde ei siis edusta metsälain eikä vesilain suojaamaa purouomaa. Merkintä poistetaan kaavakartalta. Maininnan arvoista on kuitenkin että ojaa on kaivettu Natura 2000 alueelle. Vaikka ojan perkausta ei kaavalla estetä voivat Natura-alueen suojeluperusteet sen kuitenkin estää.
3. Yleisiä huomioita luontoselvityksen täydennyksestä 2024 Kuvio 9: Lehto Kuvio ei ole homogeeninen eikä siten ole yhtenäisesti tarkasteltavissa. Kenties juuri siksi myös lausunto on ristiriitainen. Lausunnon mukaan kuviolta on löytynyt lehto laikku jonka perusteella ilmeisesti myös kuvio nimetty. Lehto laikun sijaintia ei ole määritelty. Yhteenvedossa kuvion suojeluarvoksi kuitenkin on mainittu ”tervaleppämetsä”. Tämänkään sijaintia ei ole määritelty. Kuviolta ei allekirjoittaneiden havaintojen mukaan löydy tervaleppämetsän määritelmää (valtioneuvoston asetus luonnonsuojelusta 1066/2023) vastaavaa aluetta. Kuviota ei myöskään ”tervaleppämetsänä” mainittu 2019 tehdyssä selvityksessä – tuskin määritelmän mukainen ”tervaleppämetsä” muutamassa vuodessa kasvaa. Suojelusta ei ole annettu tietoa alueen omistajille luonnon suojelulain §64 määritetyllä tavalla. Tätä osaa luontoselvityksestä ei siten voi käyttää kaavan laatimisen perusteena. Kuvio 12: Kalliometsä Kuvio on edellisen hakkuun yhteydessä harvennettu, 20kV AC linjan halkoma siten kaukana luonnontilasta. Tämän perusteella ei voida esittää rajoituksia alueen käyttämiselle rakennuspaikakoille em. Tavalla.	Kuvion 9:n lehdon on luontoselvityksessä todettu sisältävän luonnonsuojelulaissa tarkoitetun tervaleppämetsän mukaista luontotyyppiä. Kuten pykälässä todetaan, ELY-keskus voi päättää kyseisen luontotyypin esiintymän suojelusta. Kyseistä aluetta ei ole kuitenkaan suojelualueeksi perustettu, eikä se ole suojelualueiksi ehdotettujen alueiden listallakaan. Suojelualueutta tuskin luonnonsuojelulain tarkoittamalla tavalla tullaan perustamaan. Kuvio tulee silti merkitä luontoarvojen perusteella kaavaan. Alue ei siis ole luonnonsuojelulla suojeltu luonnonsuojelualue, vaan kaavaan merkitty alue, joka sisältää luonnonsuojelulain mukaista luontotyyppiä. Mikäli maanomistaja haluaa käyttää maataan ja sen käyttö estetään kaavan perusteella on siitä suoritettava alueidenkäyttölain 101§ mukainen korvaus. Mikäli lunastuskäyttöön lähdetään on lunastajana suojeluperusteesta riippuen kaupunki tai valtio. Lunastusmenettely ei ole mikään automaatti, vaan siinä tutkitaan aiheuttaako kaavassa esitetty maankäyttö haittaa maanomistajalle. Kuvio 12: Alueen luontoarvot on kahteen kertaan eri luontoselvittäjien toimesta tarkastettu. Kaupungin kaavoituksella ei ole tarvetta kyseenalaistaa luontoselvittäjien työtä. Lisäksi maanomistajan rantaan rajautuvalla kiinteistöllä on voimassa oleva ranta-asemakaava, joten tämä yleiskaava ei ole voimassa kiinteistön alueella. Rakentamistapaohjeen sanamuotoa voidaan täsmentää. Valtakunnallisesti arvokkaaksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi luokitellulla alueella on perusteltua antaa ohjeistuksia rakennusten katemateriaaleista ja niiden muotoilusta. Perinnerakentamista ei kielletä ohjeessa.
4. Rakentamistapaohje Rakentamistapaohje on peltikaton osalta hyvin epäselvä. Lienee tarpeetonta ylipäättään määrittää harvaan rakennetulla / rakennettavalla alueella katemateriaalin laatua tai muotoilua? Onko esim. perinnerakentaminen kiellettyä?	

7	Koivula 481-1-33	Siirtolohkare itsessään ei ole metsälain 10§ suojelema kohde. Minkä määritelmän mukaan siirtolohkare tulkitaan luontoselvityksessä esitetyn metsälain 10§ mukaan suojelluksi kohteeksi? Luo 2 kaavamerkintä pitää poistaa kaavakartasta. Ristiriita kaavakartan ja luontoselvityskartan sijainnin välillä. Kuviolla sijaitseva kaivo on Kettelin vesiosuuskunnan mittakaivo (maahan upotettu umpisäiliö vesi- ja viemäriverkosto). Kuviolta ei löydy lähdettä. Kyseessä on kaivettu laskuoja. Kettelin vesiosuuskunnan vesi- ja viemäriverkoston vesistön alitus alkaa tältä alueelta. Alue ei ole luonnontilainen eikä luonnontilaisen kaltainen. Pyydetään selvittämään millä perustein kuvio on tulkittu metsälain 10§ mukaiseksi olettaen vastinetta luontoselvityksen tekijältä, sekä kaavoittajan lausuntoa luontoselvityksen luotettavuudesta. Luontokohde tulee poistaa kaavakartalta. Karttaleikkeeseen rajattu talousmetsä on merkitty luo 3 kohteeksi. Tästä aiheutuu merkittävää haittaa elinkeinotoiminnan kehittämiseksi alueella. Karttaleikkeeseen rajatulla alueella pitää mahdollistaa maa- ja metsätaloutta palvelevat tuotanto- ja talousrakennusten rakentaminen. Luontokohteen rajausta pitää poistaa karttaleikkeen punaisella rajatulta alueelta, koska karttaleikkeessä esitetyllä alueella on jo maa- ja metsätaloutta tukevaa avointa säilytys- ja varastointialuetta, yllä valokuva kuviolta. Alueen puusto on kaksijaksoista tai tasaikäisrakenteista talousmetsää. Karttaleikkeen rajatulla alueella ei myöskään ole metsälain 10§ mukaista kohdetta, eikä muidenkaan lakien nojalla suojeltuja kohteita. Mikäli alueelle määritellään luontoarvojen perusteella käyttöä ja rakentamista rajoittavia määritelmiä, vaaditaan tästä haitasta korvaus.	Siirtolohkareiden kuulumisen ML10§:n mukaisiin erityisen tärkeisiin elinympäristöihin on tulkintaohjeesta kiinni. Luontoselvitystä tehtäessä 2019 ei ole ollut olemassa Metsäkeskuksen tulkintaohjetta ja mm. teoksessa Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt (Kustannusosakeyhtiö Metsälehti) niiden on mainittu kuuluvan 10§:n alle. Nykyinen Metsäkeskuksen tulkintaohje ei mainitse erikseen siirtolohkareita. Kyse ei kuitenkaan ole ainoastaan hallinnollisesta luokittelusta vaan lohcareiden merkityksestä ympäröivän luonnon monimuotoisuudelle. Luontoselvittäjä katsoo siirtolohkareiden synnyttämän mikroilmaston lisäävän muuten talousmetsävaltaisen ympäristön monimuotoisuutta ja niiden tuovan monimuotoisuudelle lisäarvoa mm. paahdeympäristön, kosteuden, onkaloiden ja varjon osalta. luo-2 määräyksen tarkoituksena ei ole yrittää validoida ML10§:n mukaisia kohteita hallinnollisesti metsälain alle, vaan turvata kaavan keinoin alueelta monimuotoisuudelle tärkeät luontoarvot. Kuvion 32 osalta luontoselvittäjä on tarkastanut 2019 tekemänsä selvityksen kenttämuistiinpanot ja todennut kuvion merkinnän olevan virheellinen. Kenttämuistiinpanoissa on mainittu ojan olevan suurimmalla todennäköisyydellä kaivettu. Kohde ei siis edusta metsälain eikä vesilain suojaamaa purouomaa. Merkintä poistetaan kaavakartalta. Maininnan arvoista on kuitenkin että oja on kaivettu Natura 2000 alueelle. Vaikka ojan perkausta ei kaavalla estetä voivat Natura-alueen suojeluperusteet sen kuitenkin estää. Luontoselvityksessä on alueelta löydetty selvityksen mukaisia luontoarvoja, joiden perusteella luo-3 merkintä on katsottu kaavakartalla olevan tarkoituksenmukainen turvaamaan riittävällä tasolla alueelta todettuja luontoarvoja. Kuvion alueelta löytynyt metsälain mukainen noro on rajattu kohteena erikseen. Mikäli maanomistaja haluaa käyttää maataan ja sen käyttö estetään kaavan perusteella on siitä suoritettava alueidenkäyttölain 101§ mukainen korvaus. Mikäli lunastuskäytäntöön lähdetään on lunastajana suojeluperusteesta riippuen kaupunki tai valtio. Lunastusmenettely ei ole mikään automaatti, vaan siinä tutkitaan aiheuttaako kaavassa esitetty maankäyttö haittaa maanomistajalle. Maanomistaja voi halutessaan kyseenalaistaa kaavan oikeudenmukaisuuden valittamalla valtuuston päätöksestä, jossa kaava on hyväksytty, hallinto-oikeuteen.
---	------------------	--	--

Uhanalaisuusluokitus ei ole lakiin pohjautuva peruste suojelemiselle. Umpeenkasvun vuoksi perinnebiotoopin tunnuspiirteet ovat heikentyneet ja osin kokonaan kadonnet. Luonnosvaiheessa annettuihin huomautuksiin kaavoitus on kirjoittanut vastineessaan: ”yksityisessä omistuksessa ja metsätalouskäytössä olevaa maata ei oikein voi ilman maanomistajan suostumusta rajata puhtaasti luonnon monimuotoisuuden suojeluun ilman että alueelta on löytynyt lain suojaamia luontoarvoja.” Kuvio 39 luo merkintä tulee poistaa. Perusteet luo merkinnän yksityisen maanomistajan maankäytön rajoittamiselle eivät perustu lakiin. Kaavoitus on luonnosvaiheen vastineissa todennut, ettei kaavoituksella ole perusteita suojeluun ilman maanomistajan suostumusta, mitä tässä tapauksessa ei ole. Mikäli kuvio suojellaan kaavoituksella, kaupungin tulee korvata suojelusta sekä välillisestä menetyksestä aiheutunut taloudellinen menetys ja haitta.	Kunnalla on luonnonsuojelullakin (11§) pohjautuva velvoite edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua alueellaan. Kaupungin on myös alueidenkäyttölain (5§) mukaan edistettävä luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä. Kaavoituksen osalta tämä tarkoittaa sitä, että kaupungin kaavoitus selvittää kaavoitettavalta alueelta löytyvät luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät arvot ja merkitsee ne kaavakarttaan tarkoituksenmukaisin suojelumerkinnöin. Tässä tapauksessa luontoselvittäjä on kartoittanut alueen ja kaavamääräykset on luontoselvittäjän kanssa käydyissä keskusteluissa muotoiltu luontoarvojen turvaamisen kannalta tarpeelliseksi katsotulle tasolle. Luonnosvaiheen vastineessa ELY-keskukselle on vastattu ELY-keskuksen lausunnossaan ehdottamaan luo-alueen kaavamääräysmuotoiluun. Luonnosvaiheessa luo-alueita ei vielä ollut eroteltu luontoarvojen perusteella eri luokkiin ja näin ollen ELY:n määräys olisi koskenut kaikkia selvityksessä todettuja alueita. Kaavoitus piti tätä kohtuuttoman tiukkana, sillä jokaisen luo-alueen arvot eivät vaadi yhtä tiukkaa suojelua. Muistuttaja on irrottanut yksittäisen lauseen ELY-keskukselle annetusta vastineesta huomioimatta, mitä vastineessa on tarkoitettu. Lause ei irrallisena pidä paikkaansa, vaan sillä on tarkoitettu sitä, että yhtenäinen määräys olisi kohtuuttoman tiukka osalla alueista löydettyihin luontoarvoihin nähden. Kaupunki voi suojella kaavalla luontoarvoiltaan merkittäviä kohteita ilman, että luontoarvojen itsensä tulee olla lain suojaamia. Kaavassa luo-1 luokkaan merkityt äärimmäisen ja erittäin uhanalaiset luontotyypit on luontoselvittäjän kanssa käydyissä neuvotteluissa todettu luonnon monimuotoisuuden kannalta niin merkittäviksi, että niiden luontoarvojen turvaamiseksi on katsottu vaativan tiukemman määräyksen. Kaava itsessään on laadittu lain vaatimusten mukaisesti ja se perustuu laissa vaadittuihin selvityksiin. Kaavan asettamien maankäytöllisten rajoitusten ei tarvitse perustua lakiin, vaan tässä tapauksessa ne perustuvat laissa vaadittuihin selvityksiin.
---	--

	Maanomistajalla on alueidenkäyttölain 101§ mukainen oikeus korvauksiin mikäli aiottu maankäyttö alueella kaavan perusteella estetään. Tämä Kunnalle tai valtiolle 101 §:ssä säädetty lunastus- tai korvausvelvollisuus tulee voimaan vasta kun maanomistajan hakemus saada rakentamislain 57 §:n mukainen poikkeamislupa rajoituksesta on hylätty ja päätös on saanut lainvoiman. (AKL 102§).Lunastus- tai korvausmenettely ei ole mikään automaatti, vaan siinä tutkitaan aiheuttaako kaavassa esitetty maankäyttö haittaa maanomistajalle. Maanomistaja voi halutessaan kyseenalaistaa kaavan oikeudenmukaisuuden valittamalla valtuuston päätöksestä, jossa kaava on hyväksytty, hallinto-oikeuteen.
Luontoselvityksessä on alueelta löydetty yli 30 metsälain 10§ erittäin tärkeää elinympäristöä. Viranomaisen tiedossa alueella on 4 metsälain 10§ kohdetta. Kuten kaavoitus on luonnosvaiheen vastineessaan todennut, luontoselvitys on tehty tarkemmalla tasolla, ja näin ollen on luonnollista, että kohteita on löydetty enemmän. Kohteita on luontoselvityksessä löydetty kuitenkin seitsenkertainen määrä tiedossa olevien lisäksi. Näin suurta määrää ja kuvioiden laajuutta ei voida pitää luotettavana ammatillisen kokemuksen ja paikallistuntemuksen perusteella. Luontoselvityksen määrittämistä metsälakikohteista esimerkiksi kuviot 16 ja 32 eivät täytä metsälain 10§ suojeluperustetta:	Kuten jo ylempänä todettu metsälain 10§:n mukaisten elinympäristöjen tulkinnasta on olemassa useita ohjeita, ja selvityksen tekoaikana vuonna 2019 luontoselvittäjä on noudattanut silloin hänellä käytössä ollutta ohjetta. Nykyisin alalle on vakiintunut Metsäkeskuksen vuonna 2022 laatima tulkintaohjeistus, jonka mukaan kaikki selvityksessä ML10§ kohteiksi merkityt eivät sitä välttämättä ole. Se ei silti aseta luontoselvitystä tai sen tekijää millään muotoa epäuskottavaan valoon. Kyse on tässä tapauksessa vain hallinnollisesta luokittelusta. Se ei myöskään poista kaava-alueelta sieltä todettuja luontoarvoja tai niiden merkitystä alueen monimuotoisuudelle.
Kuviolla 32 Purouoman alajuoksu ja lähteen paikka, alue ei ole luonnontilainen kuten ylempänä olevista kuvista nähdään kyseessä ei ole puro vaan kaivettu laskuoja. Tämän lisäksi rajatulta alueelta alkaa vesi- ja viemäriverkoston vesistöналitus ja ranta on selvästi muokattu. Alueella sijaitsee myös Vesijohtojärjestelmän teknisiä laitteita todisteena alueen muokatusta luonteesta. Alueelta ei myöskään löydy lähdettä.	Muistuttaja pyytää kaavoitusta kyseenalaistamaan luontoselvityksen uskottavuutta vedoten metsälain 10§:n mukaisiin erityisen tärkeisiin elinympäristöihin. Kuten jo ylempänä todettu pykälän tulkinnasta on olemassa monenlaisia ohjeita. Jotta luontoselvitystä tai sen oikeellisuutta voitaisiin kyseenalaistaa pitäisi sen olla jollain muotoa huonosti tai puutteellisesti tehty. Näin ei kuitenkaan ole.
Kuvio 16, siirtolohkareet. Siirtolohkareet eivät ole metsälain 10§ määritelmän kallioiden, kivikotien ja louhikotien suojeltavia kohteita.	
Yllä esitettyjen esimerkkien perusteella kaavoituksella tulee olla tarve kyseenalaistaa luontoselvityksen oikeellisuus, minkä kaavoitus on kieltänyt aiemmin vastineissaan. Maanomistajan oikeudenmukaisen kohtelun ja lakikohteiden oikean tulkinnan vuoksi esitän luontoselvityksessä esitettyjen metsälain 10§ mukaisten kohteiden tarkistamista ja rajauksen tarkennusta metsälakia valvovan viranomaisen toimesta, sekä päivitettyjen rajauksien viemistä kaavakartalle tai poistamista kaavakartalta.	

On myös huomionarvoista, että maanomistaja on pyrkinyt aktiivisella otteella keskustelemaan tehdystä selvityksestä luontokartoittajan kanssa kaavoituksen kehotuksesta. Luontoselvityksen tekijä ei ole suostunut vuoropuheluun luontoselvityksestä.	
Mikäli kaavoitus ei kyseenalaista luontoselvityksen oikeellisuutta, eikä vahvista valvovan viranomaisen toimesta metsälain rajoituksia, mitä käytetään suojeluperusteena kaavassa, pyydetään kaavoitusta selvittämään yksityiskohtaisesti maankäyttö- ja rakennuslakiin sekä muihin ohjaaviin lakeihin perustuen miksi näin ei ole toimittu, sekä miten yksityinen maanomistaja voi vaikuttaa kaavan luontokohteisiin ja siitä johtuvaan suojeluun mikä ei perustu lakiin.	Kunnalla on luonnonsuojelullakin (11§) pohjautuva velvoite edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua alueellaan. Kaupungin on myös alueidenkäyttölain (5§) mukaan edistettävä luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä. Kaavoituksen osalta tämä tarkoittaa sitä, että kaupungin kaavoitus selvittää kaavoitettavalta alueelta löytyvät luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät arvot ja merkitsee ne kaavakarttaan tarkoituksenmukaisin suojelumerkinnoin. Tässä tapauksessa luontoselvittäjä on kartoittanut alueen ja kaavamääräykset on luontoselvittäjän kanssa käydyissä keskusteluissa muotoiltu luontoarvojen turvaamisen kannalta tarpeelliseksi katsotulle tasolle.
Kaavoitus on vastineessaan maininnut ”tai sitten syy voi olla joku toinen” Pyydetään selvittämään mitä nämä toiset syyt ovat esimerkein.	Kaavoitus ei katso tarpeelliseksi lähteä spekuloidaan luontoselvittäjän työmenetelmiä.
Luonnosvaiheen huomautuksessa / mielipiteessä on ilmaistu ja kaavoitus on vahvistanut vastineissaan luontokohteiden sijainneissa olevan virheitä. Ehdotusvaiheen kartassa on edelleen luontoselvityksestä poikkeavasti / virheellisesti esitettyjä luontokohteita. Pyydetään selvittämään miten virhe voi toistuvasti tapahtua. Toistuva virhe herättää epäluottamusta kaavaprosessin oikeellisuudesta.	Kuten sanottu virheelliset aluesijainnit johtuvat koordinaattijärjestelmän poikkeavuudesta selvityksen ja kaupungin järjestelmien välillä. Kaikkia luo-alueita ei piirretty uusiksi luonnosvaiheen jälkeen. Vain ne jotka huomattiin virheellisiksi. Kaavakartalle oli jäänyt virhe jota ei huomattu ja se on nyt korjattu.
Luonnosvaiheessa annettuihin huomautuksiin kaavoitus on kirjoittanut vastineessaan: ”yksityisessä omistuksessa ja metsätalouskäytössä olevaa maata ei oikein voi ilman maanomistajan suostumusta rajata puhtaasti luonnon monimuotoisuuden suojeluun ilman että alueelta on löytynyt lain suojaamia luontoarvoja.” Uhanalaisuusluokituksestaan äärimmäisen- tai erittäin uhanalainen luontotyyppi ei ole lainmukainen peruste suojelulle. Edellä mainittujen kohteiden suojeleminen pitää olla maanomistajan päätäntävällässä eikä kaavoituksella määrätty. Mikäli kaavoitus asettaa rajoitteita yksityiselle maankäytölle lakiin perustamattomista syistä vaaditaan korvaus.	Kaavoitus pyytää muistuttajaa katsomaan ylempää ELY-keskuksen lausunnon, jossa tämä asia selvitetään. Maanomistajalla on alueidenkäyttölain 101§ mukainen oikeus korvauksiin mikäli aiottu maankäyttö alueella kaavan perusteella estetään. Tämä Kunnalle tai valtiolle 101 §:ssä säädetty lunastus- tai korvausvelvollisuus tulee voimaan vasta kun maanomistajan hakemus saada rakentamislain 57 §:n mukainen poikkeamislupa rajoituksesta on hylätty ja päätös on saanut lainvoiman. (AKL 102§). Lunastus- tai korvausmenettely ei ole mikään automaatti, vaan siinä tutkitaan aiheuttaako kaavassa esitetty maankäyttö haittaa maanomistajalle. Maanomistaja voi halutessaan kyseenalaistaa kaavan oikeudenmukaisuuden valittamalla valtuuston päätöksestä, jossa kaava on hyväksytty, hallinto-oikeuteen.

Luonnonvaiheessa annettuihin huomautuksiin kaavoitus on kirjoittanut vastineessaan: ”yksityisessä omistuksessa ja metsätalouskäytössä olevaa maata ei oikein voi ilman maanomistajan suostumusta rajata puhtaasti luonnon monimuotoisuuden suojeluun ilman että alueelta on löytynyt lain suojaamia luontoarvoja.”

Kaavoitukselta edellytetään korvausta kaikista maankäyttöä rajoittavista ja haittaa aiheuttavista kaavamerkinnoista. Kaavoittajaa pyydetään selventämään yksityiskohtaisesti, miten lain perusteella maanomistaja saa kaavoituksesta johtuvasta haitasta tai rajoituksista korvauksen, mihin maanomistaja on oikeutettu.

Ymmärtääksemme yllä oleva Rakentamistapaohje kieltää kaikkien peltikatetyyppien käytön, koska vähintään kiinnitykseen liittyvä profiili on kaikissa katetyypeissä. Puhelinkeskustelun perusteella kaavoittaja on kertonut, että alueella yleisesti käytetty aaltopeltikate on hyväksytty katemateriaali. Pyydetään poistamaan ”tai muita profiileja” selvyyden vuoksi.

Rakentamistapaohjeen sanamuotoa voidaan täsmentää peltikattojen osalta.